

STAN I PERSPEKTYWY PRODUKCJI KURCZĄT BROJLERÓW W POLSCE

Jerzy Kruszyński

Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Drobiarstwa w Poznaniu

Intensywny rozwój produkcji drobiarskiej datuje się od momentu wydania Uchwały Nr 180 Rady Ministrów, tj. od stycznia 1972 r. Podstawowym kierunkiem produkcji drobiarskiej jest tucz kurcząt brojlerów.

Wzrost produkcji w okresie 1972-1976 r. wyniósł 142 tys. ton. Stanowiło to ponad 100-procentowy wzrost skupu kurcząt brojlerów, przy czym dalszy przyrost produkcji był równie dynamiczny i w roku 1978 wyniósł około 350% w porównaniu z rokiem 1972. W omawianym okresie liczba ferm zwiększyła się zaledwie o 7,4%, tj. z 1980 w 1970 r. do 2126 w roku 1976, co odpowiadało liczbie zawartych umów kontraktacyjnych. W roku 1977 było już 2150 ferm, a na produkcję roku 1978 zorganizowano 2250 ferm tuczu brojlerów.

Strukturalny podział producentów żywca drobiowego — brojlerów przedstawiał się następująco:

Sektor państwowy — ogółem, w tym:	4,4 ⁰ /o
ZPD „Poldrob”	2,6 ⁰ /o
Państwowe Przedsiębiorstwa Gospodarstw Rolnych	1,5 ⁰ /o
Inne gospodarstwa państwowe	0,3 ⁰ /o
Sektor spółdzielczy, w tym:	34,5 ⁰ /o
Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne	34,4 ⁰ /o
Spółdzielnie Kółek Rolniczych	0,1 ⁰ /o
Sektor indywidualny	61,1 ⁰ /o

Podstawowym źródłem przyrostu produkcji żywca była więc koncentracja, przejawiająca się głównie zwiększeniem przeciętnej powierzchni produkcyjnej (z 470 m² w 1970 r. do 1000 m² od 1976 roku), oraz

intensyfikacja polegająca głównie na wzroście produkcji żywca w skali roku z 1 m² powierzchni budynku z 59 kg w 1970 r. do 98 kg w 1976 r. Wielkość ta kształtuje się obecnie powyżej 100 kg (1977 r. — 106,2 kg; 1978 r. — 108,5 kg). W przyszłości przewiduje się osiągnięcie poziomu produkcji w wysokości 130 kg żywca z 1 m² pow. brojlerni. Główne zadanie — to tucz kurcząt w bateriach, dotychczas w Polsce nie prowadzony na skalę przemysłową. Opracowany więc został optymalny model ferm w budynkach o powierzchni produkcyjnej 1000 m². Stare budynki zatem zostały poddane modernizacji. Zabezpieczono w ten sposób potrzebny przyrost powierzchni produkcyjnej, przy równoczesnej istotnej poprawie warunków środowiskowych. Nowoczesny budynek — brojlernia to konstrukcja stalowa, ściany osłonowe z aluminium, wyposażony w centralne ogrzewanie z mechaniczną wentylacją oraz mechanizacją prac ciężkich. Budynki te lokalizowane są z zachowaniem izolacji przestrzennej.

Unormowano wszystkie sprawy związane z kontraktacją produkcji żywca i jaj wylęgowych w odniesieniu do sektora uspołecznionego, jak i dostawców indywidualnych. Producentom zapewniono pisklęta, paszę, kredyt, instruktaż, opiekę weterynaryjną, odbiór gotowego wyrobu, opłacalną cenę. Przy transporcie piskląt, drobiu tuczonego oraz wyrobu gotowego przemysł posługuje się specjalistycznym taborem. Producenci pracują ściśle wg harmonogramów opracowanych przez Zakłady Drobiarskie. Należy podkreślić, że wszyscy kontrahenci przemysłu zostali przeszkoleni na specjalistycznych kursach przygotowawczych.

Ustalono zasadę lokalizacji produkcji młodego drobiu tuczonego w rejonach wielkich aglomeracji miejskich, zaś poszczególne ферmy w promieniu 50 km od rzeźni i 70 km od zakładu wylęgowego. Zabezpiecza to racjonalny rozwój i racjonalne zagospodarowanie surowców w rejonie ich produkcji.

Większość podstawowych inwestycji rozwojowych w przemyśle drobiarskim w okresie od 1973 do 1978 roku dotyczyła zwiększenia uboju drobiu i wylęgu piskląt brojlerów, z czym powiązano zrejonizowany rozwój produkcji. W wyniku tego w wielu województwach o wysokim stopniu zurbanizowania udało się doprowadzić do zrównoważenia produkcji z dostawami rynkowymi, bądź do znacznego ograniczenia odległych przerzutów międzywojewódzkich mięsa drobiowego.

W dziedzinie hodowli i wylęgów w początkowym okresie intensywnej produkcji młodego drobiu tuczonego produkcja oparta była na stałym, dokonywanym co kwartał, imporcie materiału hodowlanego lub piskląt do produkcji towarowej żywca, gdyż niewielkie rozmiary produkcji drobiarskiej w tym czasie nie tworzyły podstaw dla organizacji krajowej bazy hodowlanej.

AKTUALNA SYTUACJA W PRODUKCJI BROJLERÓW

Trudności w skupie, produkcji i dostawach na rynek krajowy mięsa wieprzowego i wołowiny, trwające od 1975 r., wytworzyły potrzebę dalszego przyspieszenia produkcji i dostaw na rynek krajowy drobiu i przetworów drobiowych, stanowiących w konkretnej sytuacji znaczną rekompensatę niedoboru mięsa.

W produkcji kurcząt brojlerów w 1978 roku uzyskano następujące wskaźniki: średni ciężar 1,61 kg, zużycie paszy 2,60 na kg przyrostu. Produkcja ta prowadzona jest w 22 zakładach drobiarskich na terenie całego kraju. Pisklęta do tuczu lęzone są w 30 zakładach wylęgowych przy średnim procencie wylęgu 81,6. Zabezpieczeniem produkcji dla Zakładów Wylęgu Drobiu zajmują się fermy stad rodzicielskich w liczbie 609 w 1978 r. o łącznej obsadzie 2 mln 300 tys. (z tego 1 800 tys. niosek stale w produkcji). Średnia obsada jednej fermy — 4 329 szt. Obrazuje to postęp organizacyjny w tym ogniwie, gdyż w roku 1970 zorganizowanych było 1 063 fermy dostawców jaj wylęgowych z 301 tysiącem niosek, a średnia obsada niosek na jednej fermie wynosiła 284 szt. Jest to zatem rezultat ogromnej koncentracji i specjalizacji, jakiej dokonano w tym zakresie. W konsekwencji pozwoliło to na lepsze wyposażenie ferm, wyspecjalizowanie się producentów i osiąganie przez większość z nich zadowalających wyników. Fermę stad rodzicielskich organizowano głównie w sektorze indywidualnym, a zaledwie 12% zorganizowanych było w Zakładach Drobiarskich Zjednoczenia „Poldrob” i 5% w sektorze spółdzielczym. Dla ferm rodzicielskich materiał hodowlany, seksowany, zabezpiecza 8 ferm szczebla prarodzicielskiego, w tym 4 w COBRD w Poznaniu, o poziomie produkcji 3 mln 800 tys. kurek seksowanych linii żeńskich i ok. 550 tys. kogutków linii męskich. Są to obiekty specjalistyczne, izolowane przestrzennie, o prawidłowym i nowoczesnym wyposażeniu technicznym i technologicznym. Materiał hodowlany dla ferm prarodzicielskich — jako pierwszy stopień reprodukcji — zabezpieczany jest od 1976 roku w nowo uruchomionym Centrum Hodowli Kur Mięsnych w Zakrzewie, należącym do COBRD w Poznaniu. Jest to nowoczesny obiekt, wyposażony w sprzęt i urządzenia zakupione z funduszy UNDP/FAO. Materiał hodowlany importowany był do kraju w 1976 r. z dwu zachodnioeuropejskich firm (Lohmann, RFN i Euribrid, Holandia) po uprzednio wykonanych w krajach testach sprawdzających.

Prace selekcyjno-hodowlane prowadzone były na dwu czteroliniowych kompletach, ściśle i zgodnie z metodyką przygotowaną przez każdą z firm. Metodyka kontroli użyteczności i selekcji przekazana do stosowania przez obydwie firmy była odmienna, różniła się w sposób zasadniczy

od określonych w instrukcji Departamentu Produkcji Zwierzęcej Ministerstwa Rolnictwa z 10 listopada 1971 r.

Prace selekcyjno-hodowlane prowadzone były przez specjalistów genetyków, którzy odbyli staż i treningi w dużych drobiarskich firmach zagranicznych. Zabezpieczono ponadto stały nadzór genetyków konsultantów z firm — dostawców materiału hodowlanego — oraz dodatkowo specjalistę genetyka, opłacanego ze środków finansowych, uzyskanych w ramach pomocy udzielonej Polsce przez FAO.

Rozprowadzanie materiału hodowlanego — o wysokiej wartości użytkowej — odbywało się w Polsce od 1976 r. wyłącznie w dwustopniowej reprodukcji (stado zarodowe—prarodzice—rodzice). Poza układem organizacyjnym linii komercyjnych zorganizowana została ferma linii rezerwowych kur mięsnych. Jest to Zakład Selekcji Drobiu w Podzamczu k. Lublina. Plan inwestycyjny przewiduje budowę w obecnym pięcioletniu specjalnego obiektu do tego celu (6 budynków o pow. 1000 m² każdy), zlokalizowanego w woj. poznańskim.

PERSPEKTYWY ROZWOJU KURCZĄT BROJLERÓW W POLSCE I ICH ZABEZPIECZENIE ORGANIZACYJNE

Dotychczasowy, a zwłaszcza do 1970 r., poziom spożycia drobiu w Polsce był niski. Składało się na to wiele czynników, z których do najważniejszych zaliczyć należy:

- niekorzystne relacje cen drobiu w stosunku do innych rodzajów mięs,
- niezbyt duża masa towarowa mięsa drobiowego na rynku,
- preferowanie przez konsumentów wieprzowiny lub wołowiny, w przeświadczeniu, że posiadają one wyższe walory żywieniowe, co z reguły wiązało się ze strukturą zatrudnienia, tzn. z pracą wymagającą w codziennej diecie wyższej ilości pokarmu wysokokalorycznego.

Spożycie mięsa drobiowego w poszczególnych latach wynosiło średnio na 1 mieszkańca:

rok	1950	1955	1960	1965	1970	1975
kg	1,23	1,45	1,77	2,35	3,54	6,67

Od kilku lat obserwuje się znaczny wzrost zainteresowania konsumpcją mięsa drobiowego. Fakt ten wynika niewątpliwie ze stosunkowo szybkiego tempa wzrostu zamożności obywateli w dekadzie lat siedemdziesiątych, ze zmiany struktury zatrudnienia, a zwłaszcza z niedostatku na rynku innych mięs.

Poziom produkcji mięsa drobiowego w wysokości 10 kg na jednego

mieszkańca w roku 1978 zabezpieczał społeczne potrzeby. Poziom ten prezentuje wiele krajów Europy Zachodniej, w tym wyższy od osiąganego w Holandii i RFN. W wielu innych krajach konsumpcja mięsa drobiowego jest wyższa i wynosi: Włochy 12, W. Brytania 12, Kanada 20, USA 24 i Węgry 14 kg. Wprawdzie podyktowane to jest innymi przesłankami niż w Polsce, niemniej jest to poziom znacznie wyższy od osiągniętego u nas i tylko w nielicznych przypadkach zbliżony do niektórych województw w kraju — warszawskie, gdańskie, szczecińskie. Podobnie przedstawia się sytuacja przy porównaniu wskaźników udziału mięsa drobiowego w ogólnym spożyciu mięsa, jakkolwiek trudno jest ustalić występowanie wyraźnych związków korelacyjnych w tym zakresie.

W maju 1977 r. wydana została Uchwała RM Nr 71 w sprawie przyspieszonego programu rozwoju produkcji drobiarskiej. Podnosi ona przyjęty w planach poziom spożycia mięsa drobiowego na jednego mieszkańca na najbliższe lata z 12 na 15 kg. Wielkość ta stanowi 20% udziału mięsa drobiowego w spożyciu mięsa ogółem, określonego na poziomie 75 kg. Na lata dziewięćdziesiąte zakłada się konsumpcję mięsa drobiowego na poziomie 18-20 kg na 1 mieszkańca przy spożyciu mięsa ogółem na poziomie 90 kg. Ten planowany, bardzo duży wzrost spożycia mięsa drobiowego, w tym głównie (80%) kurcząt brojlerów, będzie wymagał podwojenia produkcji w stosunku do wielkości osiągniętych w 1977 r. Jest to ogromna dynamika, a wynika ona z przyjęcia i konsekwentnej realizacji programu, zmierzającego do zwiększenia w bilansie rynkowym udziału mięsa drobiowego.

Cały program dalszego rozwoju drobiarstwa opiera się na intensywnej formie produkcji żywca drobiowego i wyraża się stałym wzrostem dostaw surowca od producenta do Zakładów Drobiarskich, co staje się podstawową formą organizacji sfery skupu, powiązanej z przemysłem warunkami umów kontraktacyjnych.

Przedstawiony globalnie rozwój produkcji brojlerów w Polsce wymaga — np. od kontrahentów przemysłu — wybudowania dalszych 2 tys. brojlerni, każda po 1000 m² dla tuczu oraz 500 budynków (każdy po 1000 m²) dla reprodukcji stad rodzicielskich.

Dalszy rozwój produkcji brojlerów bazuje na wzrastającym udziale produkcji sektora uspołecznionego, co odpowiada programowym założeniom społeczno-gospodarczym rozwoju kraju i wytycznym władz w tym zakresie.

Przyjmując wartość dostaw żywca za 100%, udział poszczególnych sektorów w jego wytwarzaniu przedstawia się następująco:

— wartość dostaw wewnątrz „Poldrobu” stanowi 3,1%, w 1980 r. 3,0%,

— wartość dostaw z Państw. Przeds. Gosp. Roln. 2,6⁰%, wzrasta do 11,6⁰%,

— wartość dostaw ze spółdzielni produkcyjnych wynosi 18,1⁰%, wzrasta do 25,6⁰%.

Należy tu podkreślić, że spółdzielczość produkcyjna ma coraz więcej nowoczesnych obiektów i przeszkolonych załóg. Wartość dostaw z Kółek Rolniczych jest znikoma, wynosi 0,3⁰% i nie przewiduje się wzrostu.

Razem wartość dostaw z sektora uspołecznionego wynosi więc 24⁰% i w 1980 r. osiągnie 43⁰%. Udział sektora indywidualnego zaś wynosił 76⁰% wartości żywca i w 1980 r. spadnie do 57⁰%.

W przemyśle drobiarskim wypracowana została koncepcja — model organizacyjny produkcji mięsa brojlerów — od sfery zarodowej poczynając, a na produkcie gotowym kończąc. Układ ten to rzeźnia pojedyncza, o zdolności 15 tys. ton wyrobu gotowego, na co należy przygotować 21 tys. ton żywca brojlerów. Te ponad 20 tys. ton żywca brojlerów winien zakład wyprodukować w dwustu 1000-metrowych budynkach, położonych wokół rzeźni w promieniu do 50 km.

Dla modelowej rzeźni pracować powinien w zasadzie jeden zakład wylęgowy o rocznej zdolności produkcyjnej 16 mln piskląt brojlerów. Zakład taki, tworzący tandem z rzeźnią, powinien mieć zorganizowaną sferę stad rodzicielskich w 50 typowych budynkach, o łącznej obsadzie 200 tys. niosek. Stada rodzicielskie winny być podzielone na 8 sektorów, grup wiekowych, co gwarantowałoby — dla zachowania rytmiki produkcji — dokonywanie zmiany obsady piskląt w jednej grupie wiekowej co 8 tyg. Wynika to z 64-tygodniowego cyklu produkcji, tj.:

26-tygodniowy odchów do czasu znoszenia jaj wylęgowych,

34-tygodniowa produkcja jaj wylęgowych,

4-tygodniowa dezynfekcja i czyszczenie obiektu.

Reprodukcja stad rodzicielskich, z uwagi na jej specyfikę lokalizowania, powinna być realizowana drogą wieloletniej kontraktacji, głównie w specjalistycznych fermach producentów indywidualnych oraz w zespołach rolników, jak też w fermach jednostek uspołecznionych.

Dla zabezpieczenia ustalonej wielkości produkcji należy mieć w kraju zorganizowaną bazę stad rodzicielskich — niosek w ilości 5 mln szt., w 1300 fermach o średniej obsadzie 4 tys. szt. Zakładana produktywność jednej nioski w stadach rodzicielskich — to 150 szt. jaj ogółem, z tego 85-procentowy udział jaj wylęgowych, co przy 82⁰% wylęgu daje ponad 100 (104 szt.) piskląt brojlerów od jednej nioski. Wylęg piskląt powinien mieć miejsce przede wszystkim w dużych nowoczesnych zakładach wylęgowych Zakładów Drobiarskich o rocznej produkcji 16 mln piskląt, wyposażonych w nowoczesne aparaty wylęgowe typu halowego, dające możliwość osiągnięcia nawet 85⁰% wylęgu.

W działalności Zakładów Wylęgu Drobiu powinna nastąpić dalsza koncentracja produkcji oraz całkowita specjalizacja wylęgów, przy znacznym zmniejszeniu zakładów wylęgowych z 274 do 200 w 1980 r. i dalej do 100 w roku 1990. Nowe zakłady wylęgowe powinny być związane organizacyjnie z nowo budowanymi rzeźniami — jako podstawowym ogniwem dotychczas limitującym rozmiary produkcji żywca. Układy takie powstały już np. dla nowej rzeźni w Opolu — ZWD w Niemodlinie, dla rzeźni w Leszczynach — ZWD Przegędza, rzeźni Niepołomice — ZWD Dąbina. Proces inwestycyjny trwa dla Torunia, Poznania, Szczecina, Warszawy, Olsztyna. W Nakle np. dla rzeźni w Tarnowskich Górach powstaje jeden z największych ZWD w Europie — 33 mln szt. piskląt brojlerów rocznie.

Pierwszy stopień reprodukcji, organizowany przez COBRD wspólnie z Wrocławskimi Zakładami Drobiarskimi, jest to sfera ferm prarodzielskich, której celem jest zagwarantowanie rytmicznej produkcji seksowanych piskląt rodzicielskich na potrzeby Zakładów Drobiarskich w kraju. Rytmika produkcji zabezpieczona zostaje przez zorganizowanie 16 obiektów — stad rodzicielskich — po 8 w COBRD i we Wrocławskich Zakładach Drobiarskich. Wrocław obiekty takie już posiada, natomiast w COBRD nowo wybudowanych jest 4, a dla dalszych 4 trwa proces inwestycyjny. Podstawową jednostką jest tu obiekt 6-budynkowy o powierzchni użytkowej ok. 850 m², w oddaleniu od siebie dla zachowania izolacji przestrzennej. Obsada w jednym obiekcie wynosi 14 tys. niosek linii żeńskiej i 4500 niosek linii męskiej, użytkowanych również w 64-tygodniowym cyklu biologicznym.

Zakładana produkcyjność statystycznej nioski linii żeńskiej to 57 kurek seksowanych w ciągu roku, a zakładana produkcyjność niosek linii męskiej w stadach prarodzielskich — to 36 kogutków w przeliczeniu na jeden rok od nioski statystycznej. W skali kraju należy w tych 16 obiektach, obsadzanych systematycznie co 4 tyg. pisklętami w jednej grupie wiekowej (z tolerancją do dwóch), zorganizować 286 tys. stanowisk. Każdorazowo co 4 tyg. odbywać się powinno 1-2 wstawień piskląt po 17 tys. kurek seksowanych linii żeńskiej oraz 5 tys. kurek seksowanych linii męskiej plus odpowiednia liczba kogutków linii ojcowskich. Ogniwem spinającym 16 ferm prarodzielskich są 2 zakłady wylęgowe, po jednym dla 8 ferm w COBRD i Wrocławskich Zakładach Drobiarskich. Posiadany stan czystych linii w Centrum Hodowli Kur Mięsnych w Zakrzewie zabezpiecza taką produkcję.

Prace w zakresie postępu hodowlanego w odniesieniu do kur mięsnych podjęte zostały już w roku 1977 i prowadzone są na podstawie testów, dokonywanych w Stacji Testowej Kur we Wroniawach, należącej do Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Drobiarstwa. Stacja ta

służyć ma kontroli jakości linii używanych do celów komercyjnych poprzez pełne testy sprawdzające i w porównaniu do materiału z produkujących firm hodowlanych Europy Zachodniej. Osiągane w Stacji Testowej wyniki wykazują, że wartość użytkowa materiału rozprowadzanego aktualnie (rodzicielskiego) charakteryzuje się następującymi parametrami:

	<i>E</i>	<i>L</i>
Liczba jaj w przeliczeniu na nioskę wstawioną	174	157
Liczba jaj wylęgowych w przeliczeniu na nioskę stanu średniego	140	123
Średni ciężar jaj w gramach	61,9	64,1
Procent piskląt zdrowych w stosunku do jaj nałożonych	86,3	78,3
Procent jaj zapłodnionych	95,3	91,0
W sferze tuczu — test trwający 50 dni:		
zużycie paszy (dobrej) na kg przyrostu	2337	2332
przeciętny ciężar kurcząt	1404	1453
Wartość wskaźnikowa obliczona wg wzoru holenderskiego oryginalnego dla kurcząt tuczonych średnio	124	130

Niezależnie od przedstawionych zagadnień program rozwoju produkcji brojlerów w Polsce zakłada modernizację i rozbudowę wielu istniejących rzeźni oraz budowę 14 nowych nowoczesnych rzeźni. Już dziś oddane są do eksploatacji rzeźnie w Szczecinie, w Karczewie, kończy się proces inwestycyjny w Poznaniu, Toruniu, trwa w Świebodzinie, Olsztynie, Tarnowskich Górach oraz 7 dalszych rzeźni w Rzeszowie, Kielcach, Sławnie, Kutnie, Nasielsku, Legnicy, Suwałkach. Po 1982 roku przewiduje się dalszą budowę w Elblągu, Lublinie, Wałbrzychu, Radomiu, Pile. Zdolność produkcyjna jednej nowo wybudowanej rzeźni — to 15 tys. ton gotowego produktu lub w przypadku podwójnej, jak Tarnowskie Góry, 33 tys. ton gotowego produktu rocznie.

Założony wzrost produkcji i spożycia drobiu do 1980 r. i na lata dalsze wymaga istotnego przekształcenia struktury rodzajowej tego spożycia. Dla uniknięcia monoproduktu na rynku zakłada się konieczność zwiększenia produkcji przetworów drobiarskich, zwłaszcza takich asortymentów, jak: konserwy, półprodukty, wyroby garmażeryjne, wędzonki, wędliny na bazie mięsa drobiowego, dania gotowe do bezpośredniego spożycia. Ponadto, opracowanie metod panierowania elementów z drobiu, podnoszenia jakości i atrakcyjności organoleptycznej tuszek i elementów z drobiu.

Aktualny poziom produkcji przetworów z drobiu wynosi 8 tys. ton, a założenia roku 1980 — 40 tys. ton. Na 1990 r. zakłada się przyrost o

dalsze 35 tys. ton przetworów z drobiu. Nadto, podjęte zostały działania nad usprawnieniem stosowanych obecnie technik i technologii, zwłaszcza pod kątem lepszego wykorzystania surowca, racjonalnego zagospodarowania odpadów, oszczędności materiałów i paliw oraz cały szereg usprawnień organizacyjnych. Przewiduje się wprowadzenie (bardziej nowoczesnych) technik zamrażania, modernizacji poddany zostanie proces konfekcjonowania, zmodyfikowaniu ulec powinny opakowania jednostkowe i zbiorcze na bardziej funkcjonalne, trwałe i chroniące produkt przed zakażeniem mikrobiologicznym, a tym samym powodujące wydłużenie okresu trwałości i przydatności do spożycia.

Poza budową sfery surowcowej, rzeźni i przetwórci mięsa drobiowego proces inwestycyjny obejmuje również rozbudowę obecnego potencjału produkcyjnego przemysłu paszowego. Nowych 7 wytwórni pasz będzie lokalizowanych głównie w rejonie rozwoju produkcji drobiarskiej. Założony rozwój produkcji drobiu wymaga zapewnienia dostaw mieszanek paszowych ok. 3 mln ton: w tym 1 300 tys. ton dla brojlerów. Takie rozmiary produkcji wymagają nie tylko dużej masy towarowej komponentów, ale zweryfikowania norm jakościowych dla nich, jednolitego utrzymania, opartego na stałych recepturach standardu poszczególnych asortymentów mieszanek, stworzenia warunków granulowania całej puli pasz dla brojlerów, wyposażenia we właściwy tabor, celem dostaw mieszanek do ferm bezpośrednio z wytwórni z pominięciem magazynów dystrybucyjnych.

Bilansowo uzasadniony potrzebami społecznymi rozwój produkcji drobiarskiej angażuje nakłady inwestycyjne rzędu 27 mld zł, głównie skierowanych na wzrost (podwojenie) produkcji kurcząt brojlerów.

Е. Крушиньски

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРОДУКЦИИ ЦЫПЛЯТ-БРОЙЛЕРОВ В ПОЛЬШЕ

Резюме

Интенсивное развитие всех видов и звен птицеводческой продукции приходится на период 1972-1976 гг., причем основным производственным направлением является продукция цыплят бройлеров.

Прирост продукции цыплят-бройлеров составляющий в указанный период свыше 100%, был достигнут в первую очередь благодаря концентрации и повышению производительности с 1 м² полезной площади, а также путем интенсификации производства.

В этот период состоялась стандардизация в области построек для птицы, экологических и питательных условий, а также последовательно внедрялись

принципы оптимальной величины ферм и их локализации на территории страны.

Прародительский и родительский материал подготавливается в настоящее время в ряде птицеводческих ферм, отвечающих требованиям современного птицеводства. Племенной материал производится в переданном в последнее время в эксплуатацию Центре разведения мясных куриц в Закшеве, подчиненном Центральному управлению птицеводческого производства в г. Познани. Племенной материал был импортирован в 1976 г. из ФРГ (фирмы Ломанн) и Голландии (фирмы Эурибрид). На этом материале проводится селекционно-племенная работа в соответствии с программами племенного дела. В 1978 г. были достигнуты следующие основные параметры в области продукции цыплят-бройлеров: средний вес — 1,61 кг, использование корма — 2,6 кг на 1 кг привеса. Уровень продукции в 1978 г. обеспечивает общественные потребности в птичьем мясе на уровне около 10 кг на одного жителя.

Постановление Совета Министров ПНР № 71/77 по ускорению птицеводческого производства в ближайшие годы предусматривает потребление птичьего мяса в Польше на уровне 12-15 кг на одного жителя. Такой высокий уровень потребления птицы, в первую очередь бройлерных цыплят, будет требовать дальнейшего повышения продукции по отношению к величинам достигнутым в 1978 г. Возникает необходимость строительства дальнейших 2 тысяч курятников для откорма и около 500 курятников для целей репродукции. Была разработана организационная модель, охватывающая локализацию и связь птицебоен с производственными фермами, а этих последних — с инкубаторными станциями. Необходима также соответствующей величины современная база, обеспечивающая репродукцию материала предназначенного для промышленного откорма.

Указанная программа находится в фазе реализации, выражающейся в инвестиционной деятельности, охватывающей м.пр. строительство 14 современного типа птицебоен, а также расширение и модернизацию существующих птицебоен.

Одним из элементов обеспечивающих ёмкость рынка является плановое развитие производства продуктов переработки птичьего мяса.

J. Kruszyński

STATE AND PERSPECTIVES OF THE PRODUCTION OF BROILER CHICKS IN POLAND

Summary

In the period 1972-1976 an intensive development of all kinds and links of poultry breeding took place, a basic production line being the production of broiler chicks.

The over 100%-tual increment of the production of broilers in the above period was reached, first of all, owing to the concentration and productivity increase from 1 m² of useful area as well as to the production intensification.

In the period mentioned standarization of rooms for poultry, environmental and nutritional conditions has been accomplished and the principles of optimum

dimensions of poultry farms and their location in the area were consequently introduced.

Necessary quantities of the grandparental and parental material are prepared at present in a number of specialistic farms, fulfilling the demands of the modern poultry breeding. The pedigree material is produced at the Centre of Breeding Meaty Hens at Zakrzew, recently given over to use, subordinated to the Central Board of Poultry Breeding (COBRD) in Poznań. The pedigree material was imported in 1976 from the FRG (Lohmann) and the Netherlands (Euribrid). On that material selection and breeding works are being carried out in accordance with the breeding program. In 1978 the following basic indices in the production of broiler chicks were obtained: average weight — 1.61 kg, feed conversion — 2 kg per 1 kg of weight gain. The production level in 1978 satisfies social demands for poultry meat at the level of about 10 kg per 1 inhabitant.

In accordance with the resolution of the Ministers' Council No. 71/77 concerning accelerated development of poultry production in the next few years, the poultry consumption level in Poland should be 12-15 kg per 1 inhabitant. Such high planned level of the poultry consumption, first of all, of broiler chicks, will require a further production increase in relation to values attained in 1978. Further 2 thousand poultry houses for feeding and about 500 poultry houses for reproduction purposes should be built. The organizational model comprising location and linkage of slaughterhouses with poultry farms and connection of the latter with hatcheries has been worked out. Necessary would be also a modern base of an appropriate size, ensuring the reproduction of material designated for industrial fattening.

The program is at present at the stage of realization, comprising, among other things, the building of 14 modern poultry slaughterhouses as well as the enlargement and modernization of already existing slaughterhouses.

As one of the elements ensuring the absorptive power of the market is the planned development of production of processed goods based on poultry meat.